

**Ordføreren for forslagsstillerne (Marius Buhl):** På partiet venstres vegne tillader jeg mig for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om folkeskolen og forslag til lov om gymnasieskoler.

Allerede for ca. et år siden nedsatte venstre et udvalg, som fik den opgave at udarbejde forslag til ændring i vor skolelovgivning, så ulemperne ved skolens nuværende struktur om muligt kunne afhjælpes. Udvalget har rådført sig med en række lærere og lærerinder fra de forskellige skoleformer og har afsluttet arbejdet med det resultat, som partiet herved forelægger. Ved selve den tekniske udarbejdelse har vi fået værdifuld hjælp fra nogle af undervisningsministeriets embedsmænd. Jeg skal nu kort omtale nogle af forslagets hovedtanker.

Vi bliver stående ved den nugældende skolepligts tid, altså 7 år. Vi ved vel, at vore nabolande har gennemført lovgivning om længere skolepligt: 8 år, ja, nogle steder sysles der med 9 års skolepligt, og det samme gælder andre lande, hvis kulturelle niveau kan sammenlignes med Danmarks; men vi ved også, at Danmark har et særdeles veludbygget frivilligt ungdomsskolevæsen: det frivillige 8. skoleår, som nærværende forslag selvfølgelig bibeholder, aftenskoler, landbrugsfaglige ungdomsskoler, dag- og aftenungdomsskoler, de frie efterskoler, højskoler, ja, frie ungdomsskoler af enhver art.

Vi har rige traditioner på den frie ungdomsundervisnings område. Man kan vist sige, at såsnart den unge dansker har forladt børneskolen, så står undervisningsbordet dækket for ham med retter efter enhvers smag og behov, blot han vil sætte sig til det. Javel, siger man, men når nu tusinder af unge ikke frivilligt vil gå til bords, så er de uden nogen skoles hjælpende hånd i disse vanskelige overgangsår fra barn til voksen. Heroverfor gør vi gældende, at det jo blandt skolefolk er en almindelig opfattelse, at skoletrætheden just melder sig i det 7. skoleår, og vi indrømmer, at man vel nok kan tvinge nogle kundskaber i en skoletræt 14-årig, men om man kan påtvinge ham den åndelige hjælp, som han just i denne alder har brug for, anser vi for højst problematisk, og vi bliver derfor stående ved de 7 års skolepligt.

Den nuværende mangel på skolebygninger og lærere gør det også betænkeligt at påbyde en så betydelig udvidelse af skolevæsenet, som det 8. skoleår ville være. Sidstnævnte synspunkt har dog ikke været afgørende, idet lovens ikrafttræden selvfølgelig kunne sættes i relation til afhjælpningen af disse mangler. Forslaget tilsigter altså en ny opbygning af vort skolevæsen, men indenfor de nugældende tidsrammer. Da vi i 1903 indførte mellemskolen, var tanken den dermed at skabe en enhedsskole, som gav mulighed for en naturlig overgang i 11—12 års alderen til en skole med udvidet undervisning for de elever, der skulle gå den studerende vej, eller som skulle ind i erhverv, der krævede en viden, der lå ud over den almindelige folkeskoles plan, og som havde evner for en sådan undervisning. Hermed skabtes mellemskolen, og at mellemskolen har udført et godt og værdifuldt arbejde, kan absolut ikke benægtes. Mellemskolen har i høj grad demokratiseret vort skolevæsen, idet den har skabt adgang for børn af alle samfundsklasser til at nå frem til de stillinger, som deres evner betingede, og store dele af vort folk vil i dag være mellemskolen taknemlig for den hjælp, den har givet deres børn. Nærværende lovforslag betegner altså ikke noget angreb på mellemskolen, men en indrømmelse af, at forholdene har nødvendiggjort en ændring i skolens struktur, hvilket ikke kan undre, da denne jo er 50 år gammel, og i løbet af disse 50 år er der sket en ændring i erhvervslivet, en ændring, som for store befolkningsdele har krævet en udvidet undervisning, og dette krav har givet et voldsomt pres på mellemskolen, hvilket i nogen grad er med urette, idet der i de samme 50 år også er sket en ændring af den almindelige folkeskoles kapacitet både med hensyn til læreruddannelse og timetal, således at denne kunne have røgtet en del af den videregående undervisning. Dette søgtes udnyttet gennem indførelse af den fri mellemskole i 1937, men denne ordning løste ikke problemet.

Forholdet er da dette, at medens mellemskolens fædre i 1903 regnede med, at højst 20 pct. af eleverne skulle besøge mellemskolen, så besøges den nu af over 50 pct. i en del købstæder, og også på landet vinder den mentalitet frem, at børnene skal i